

INESS Policy Note 2/2011

Juraj Karpiš, Október 2011

Stanovisko INESS k navýšeniu EFSF a rozšíreniu jeho právomocí

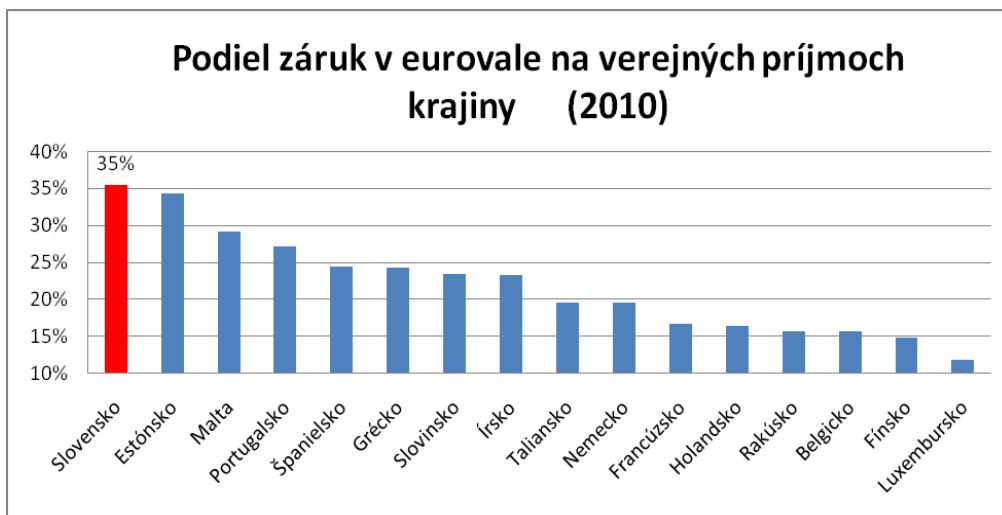
Slovensko by malo zamietnuť [navýšenie EFSF \(Európsky finančný stabilizačný nástroj alebo „euroval“\) a rozšírenie jeho právomocí](#) z nasledujúcich dôvodov:

- Ako ukazuje jeden a pol ročná skúsenosť, riešenie spočívajúce v prerozdelení dlhov cestou EFSF nefunguje – „nákaza“ sa rozšírila aj na ďalšie krajiny a naplnil sa katastrofický scenár – ECB musí zachraňovať aj veľké Taliansko. Vzhľadom na to, že sa nejedná a problém likvidity problematických krajín, ale problém ich solventnosti a solventnosti finančných inštitúcií, ktoré sú ich veriteľmi, ďalšie premostovacie úvery situáciu iba zhoršujú a ohrozujú zdravie ostatných členov eurozóny a ich prístup na trhy (viď Taliansko).
- Na fiškálnu centralizáciu, ktorú dlhová únia predstavuje, politici nemajú mandát od voliča.
- Navrhované riešenie predstavuje neopodstatnené transfery bohatstva od daňových poplatníkov jednej krajiny cez zachraňovanú krajinu k majiteľom a veriteľom finančných inštitúcií v inej krajine.
- Nepriama záchrana finančného sektora v niektorých členských krajinách cestou EFSF a ECB, ktorá sa zavádzajúco komunikuje ako záchrana „nezodpovedných krajín“, zvyšuje nacionalistické tendencie v EÚ a ohrozuje jej dlhodobú stabilitu a tým aj existenciu spoločného voľného trhu.
- Ako ukazujú historické príklady, predpokladom dlhodobého úspešného fungovania menových únií je dôveryhodný záväzok, že krajinu, ktorá sa dostala do fiškálnych problémov, nebude únia zachraňovať zo zdrojov ostatných členov. Bankrot Grécka, ktorému sa snažia predstavitelia EÚ za každú cenu vyhnúť, by dlhodobej stabilite a sile eura naopak skôr prospel. Odmietnutie navýšenia EFSF preto neznamená koniec menovej únie.

Slovensko a EFSF

- Slovenské HDP nie je vhodným ukazovateľom bohatstva slovenského obyvateľstva. Mzdy a schopnosť platiť dane sú na Slovensku rádovo nižšie než v ostatných členských krajinách (s výnimkou Estónska). V hypotetickom prípade, ak by došlo k využitiu záruk z EFSF v navrhovanej podobe (celkový objem 780 mld. eur, záruky

Slovenska 7,7 mld. eur) – by ich financovanie vyžadovalo zvýšenie daní a odvodov najviac zo všetkých krajín eurozóny – až o 35%. 1000 eur dlhu prerozdelených v rámci EÚ bude preto vzhľadom na výšku ich príjmov bolieť Slovákov dva až tri krát viac ako napríklad Nemcov. Budúce náklady vyplývajúce z EFSF budeme musieť pokryť zvýšením daní dva krát väčším ako napríklad susedné Rakúsko.

Zdroj: EUROSTAT, graf INESS

Zdroj: EUROSTAT, graf INESS

Riešenie krízy cez EFSF je preto extrémne nevýhodné najmä pre Slovensko. Navýšením prostriedkov v EFSF znižujeme budúcu konkurenčnú výhodu Slovenska v podobe relatívne nízkych daní oproti ostatným členom EMÚ, ani nehovoriac o susedných krajinách V4, ktoré tieto náklady nebudú niesť vôbec. Neschopnosť

udržať nízke dane povedie k nižšiemu hospodárskemu rastu v budúcnosti a pomalšiemu dobiehaniu životnej úrovne starých členských krajín EÚ.

- Slovensko z časti absolvovalo nákladné reformy sociálneho systému a Slováci pred desiatimi rokmi zaplatili extrémne drahé oddĺženie slovenského bankového sektora. Akceptovanie nákladov bohatších krajín s nereformovaným sociálnym systémom a nesolventným bankovým systémom čiastočne eliminuje pozitívne efekty týchto bolestivých reforiem. Ak akceptujeme dlhy bohatých nereformovaných krajín, slovenský daňový poplatník reformoval a „uťahoval si opasky“ zbytočne.

INESS, v Bratislave 6.10. 2011